

NVO Akcija za socijalnu pravu

MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA

PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE
NACRT NACIONALNOG ENERGETSKOG I KLIMATSKOG PLANA CRNE GORE

Primjedba/predlog/sugestija 1: Nije zadovoljena neophodna transparentnost za najšire građanstvo u vezi sa ovim strateškim dokumentom, koji otvara prostor za brojne energetske investicije i time veliki uticaj ne samo na ukupni prostor i životnu sredinu, već i račune za električnu energiju, zbog čega je potrebno razmotriti mogućnost organizovanja dodatne javne rasprave sa intenzivnijom javnom kampanjom.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 1: Javna rasprava je organizovana u julu i avgustu 2025. godine, a uprkos tome što je produžena za 10 dana, za ukazati je da je organizovana u vrijeme godišnjih odmora, uz nedovoljnu javnu i medijsku kampanju od strane resornog Ministarstva energetike i rudarstva. Takođe je tokom javne rasprave organizovan samo jedan javni događaj, i to u Privrednoj komori, a koji nije bio dovoljno promovisan, dok je za čitavo vrijeme izostala intenzivnija javna i medijska kampanja kroz koju bi se građani informisali o svim ključnim elementima iz ovog strateškog dokumenta. U vezi sa prednjim ukazujemo i da je izostalo organizovanje javnog događaja u Pljevljima, što cijenimo neprihvatljivim, a iz razloga što se budući energetske razvoj u zemlji i pitanje pravedne tranzicije upravo u dobroj mjeri odnose na žitelje ovog grada. Shodno prednje navedenom, smatramo da bi bilo cjelishodno organizovati dodatnu javnu raspravu tokom koje bi resorno Ministarstvo energetike i rudarstva provelo snažniju javnu kampanju, a kako bi se dala dodatna mogućnost građanstvu da iznese svoje stavove i mišljenja, te tek nakon toga pristupiti usvajanju ovog strateškog dokumenta.

Primjedba/predlog/sugestija 2: Nacrt nacionalnog energetskeog i klimatskeog plana Crne Gore u dobrom dijelu je zasnovan na neažuriranim i nepotpunim podacima, te ih je potrebno upotpuniti zaključno sa 2024. godinom.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2: U dokumentu se na većem broju mjesta navode podaci iz ranijih godina ili se ukazuje da se podaci ne posjeduju, što dovodi u pitanje potpunost i cjelovitost dokumenta. U vezi sa prednjim navodimo nekoliko primjera, poput toga da su podaci za energetske sistem iskorišćeni iz Energetskog bilansa za 2022. godinu, ili da su podaci o bruto društvenom proizvodu iz 2021., ili da se kod inventara za šume pominju podaci iz čak 2010. godine. S obzirom na brzinu promjena u energetskeom sektoru smatramo da svi podaci moraju biti ažurirani zaključno sa 2024. godinom, a kako bi se ispravno i pravovremeno identifikovali svi potrebni trendovi.

Primjedba/predlog/sugestija 3: Pravna konzistentnost ovog strateškog dokumenta je ozbiljno dovedena u pitanje, jer je Energetska politika Crne Gore zastarjeli dokument iz 2011. godine.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 3: U dokumentu se, u dijelu koji se odnosi na energetske sigurnost, ukazuje da će Vlada Crne Gore postaviti ciljeve energetske sigurnosti kroz opšte smjernice Energetske politike. Prednje ukazuje na kontradiktornost, a iz razloga što je Zakonom o energetici propisano da se dugoročni ciljevi, ekonomski i institucionalno-organizacioni okvir energetskeog razvoja utvrđuju opštim smjernicama Energetske politike, koje donosi Vlada Crne Gore, a da se smjernice bliže razrađuju i sprovode, pored ostalog, i nacionalnim energetskeim i klimatskeim planom Crne Gore. Drugim riječima, Nacionalni energetskei i klimatskei plan Crne Gore, kao strateški dokument, proizilazi iz Energetske politike Crne Gore. Međutim, postojeća Energetska politika Crne Gore je zastarjeli dokument, koji datira iz 2011. godine, tj star je punih deceniju i po, pa to ozbiljno dovodi u pitanje i pravnu konzistentnost Nacrta nacionalnog energetskeog i klimatskeog plana Crne Gore.

Primjedba/predlog/sugestija 4: U ovom strateškom dokumentu neophodno je izvršiti ujednačavanje mjernih jedinica kada je riječ o emisijama GHG.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 4: U dokumentu dolazi do miješanja gigagrama, kilotona, megatona i slično, kao mjernih jedinica o emisijama GHG. Ovo dovodi do nemogućnosti upoređivanja relevantnih podataka, zbog čega je u dokumentu potrebno izvršiti ujednačavanje mjernih jedinica.

Primjedba/predlog/sugestija 5: Projekti koji su već započeti ne mogu biti posmatrani kao dodatne mjere (WAM) i potrebne su nove dodatne mjere kako bi se postigla ambicioznost Nacionalnog energetskog i klimatskog plana Crne Gore.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 5: Projekti koji su već započeti ne mogu se posmatrati kao dodatne mjere (WAM), tj ako se radi o projektu koji bi bio realizovan bez obzira na Nacionalni energetski i klimatski plan i gdje je već došlo do planiranja ili ugovaranja, on mora biti posmatran kao postojeća mjera (WEM). To takođe znači da su potrebne dodatne nove mjere koje bi bile predstavljene kao WAM, a sa ciljem da se postigne ambicioznost Nacionalnog energetskog i klimatskog plana. U suprotnom bi ovaj strateški dokument uključivao samo mjere koje već postoje. Ovdje će biti ukazano da ovaj problem postoji u cijelom dokumentu, dok kao primjere navodimo Smanjenje područja koja godišnje zahvate šumski požari (stranica 140), Dalji porast udjela industrijske oblovine koja se koristi za dugotrajne proizvode (stranica 142) ili Zabrana uvoza starih vozila - Euro 4 ili niži standard (stranica 175). Za prva dva slučaja se navodi da je projekat u toku, ali je klasifikovan kao WAM, dok je u posljednjem slučaju čak Pravilnik u vezi zabrane već stupio na snagu u julu 2024. godine, ali se mjera navodi kao WAM.

Primjedba/predlog/sugestija 6: U Nacionalnom energetskom i klimatskom planu Crne Gore neophodno je precizirati godišnji uticaj na državni budžet kroz troškove preduzeća u većinskom vlasništvu države, kao što su Elektroprivreda Crne Gore, Crnogorski elektroprenosni sistem, ali i Eko-fond.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 6: U mnogim slučajevima pogrešno je navedeno da konkretne mjere neće imati uticaj na godišnji državni budžet. Međutim, za ukazati je da bilo koja državna finansijska podrška kompanijama, koje su u njenom većinskom vlasništvu, ima uticaj na državni budžet, čak iako se radi samo o državnoj garanciji ili pozajmici. Pored toga, finansiranje Eko-fonda dolazi iz izvora kao što je eko taksa i to je samo drugačija forma prihoda državnog budžeta.

Primjedba/predlog/sugestija 7: U Nacionalnom energetskom i klimatskom planu Crne Gore neophodno je projektovati godišnji uticaj na državni budžet kroz otkupne cijene električne energije na osnovu ugovora dodijeljenih nakon provedenih aukcija.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 7: Nacrt nacionalnog energetskog i klimatskog plana projektuje ogroman broj budućih objekata za proizvodnju struje iz obnovljivih izvora energije. S tim u vezi, projektuju se investicije do 2030. godine u iznosu od čak 1,5 milijardi eura, a do 2035. godine još milijardu eura. Čak i da se pretpostavi da je projekcija realna, neprihvatljivo je da se u dijelu uticaja na godišnji budžet ne prikazuje projekcija tog uticaja, već se paušalno navodi da on zavisi od postignutih cijena i ugovora otkupa električne energije nakon provedenih aukcija. Stoga se predlaže da se u dokument unese projekcija finansijskog uticaja na državni budžet kroz aukcije.

Primjedba/predlog/sugestija 8: U Nacionalnom energetskom i klimatskom planu Crne Gore neophodno je projektovati uticaj na razvoj prenosne i distributivne mreže od planiranih novih objekata za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, kao i uticaj ulaganja u razvoj prenosne i distributivne mreže na račune za električnu energiju potrošača.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 8: Nacrt nacionalnog energetskog i klimatskog plana ne projektuje kako će planirane investicije u energetskom sektoru zemlje imati uticaj na samu prenosnu mrežu i distributivnu mrežu, koje su već značajno zagušene, odnosno da li mogu da prihvate toliki broj novih energetskih objekata. O kolikom se potencijalnom uticaju radi najbolje pokazuje podatak da se planira izgradnja objekata oko 4.000 MW instalisane snage, što je tri puta više od postojeće instalisane snage energetskih objekata u zemlji. Potencijalna izgradnja novih objekata uzrokovala bi potrebu novih investicionih ulaganja u razvoj prenosne, ali i distributivne mreže, što će imati uticaj na račune potrošača električne energije. Imajući u vidu prednje navedeno to se predlaže da ovaj strateški dokument uključi i projekciju ulaganja u razvoj prenosne i distributivne mreže, ali i projekciju uticaja razvoja te mreže na račune za električnu energiju potrošača.

Primjedba/predlog/sugestija 9: U Nacionalnom energetskom i klimatskom planu Crne Gore neophodno

je dati jasan pregled planiranih investicija i izvore finansijskih sredstava za te investicije.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 9: Nacrt nacionalnog energetskog i klimatskog plana ne nudi jasan prikaz svih planiranih investicija u energetskom i klimatskom sektoru, što je potrebno izmijeniti na način da se sve objedine i tabelarno prikažu na jednom mjestu, a što će uključiti i izvore finansiranja za njih (javni sektor, privatni sektor, međunarodne donacije i slično).

Primjedba/predlog/sugestija 10: U Nacionalnom energetskom i klimatskom planu Crne Gore neophodno je projektovati godinu zatvaranja Termoelektrane Pljevlja i period stavljanja pogona u hladnu rezervu, a u skladu sa kretanjima i zahtjevima u Evropskoj Uniji u vezi rada energetskih postrojenja na uglj, uz planiranje tranzicije ka obnovljivim izvorima energije, kao i definisati projekciju smanjenja radnih sati Termoelektrane Pljevlja u narednim godinama.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 10: Neprihvatljivo je da se u ovom strateškom dokumentu ne projektuje precizno godina prestanka rada Termoelektrane u Pljevljima, već se na različitim mjestima pominju različite godine od 2035. godine, 2037. godine ili 2041. godine. U cilju izbjegavanja potencijalnih neizvjesnosti, a imajući u vidu da Termoelektrana Pljevlja trenutno predstavlja značajan izvor proizvodnje električne energije u zemlji sa jedne strane, dok sa druge strane radi bez dozvole, a u isto vrijeme Država Crna Gora mora ispuniti svoje međunarodne obaveze kada je u pitanju rad ove vrste energetskih postrojenja, neophodno je projektovati smanjenje broja radnih sati Termoelektrane po godinama, kao i godinu prestanka rada Termoelektrane Pljevlja, uključujući i vremenski period kada može obavljati funkciju pogona hladne rezerve. Ovdje će biti ukazano da grafički prikazi daju kontradiktorne informacije, pa iako se navodi da 2035. godine Termoelektrana Pljevlja izlazi iz korištenja uglja, količina proizvedene energije u scenariju WAM iz Termoelektrane Pljevlja se ne umanjuje značajno do 2041. godine (stranica 293) što se mora realno prikazati, zajedno sa ekonomskim, socijalnim i uticajima na smanjenje GHG emisija naknadno u scenarijima. Nadalje, za ukazati je da zbog dotrajalog stanja i prljave tehnologije Termoelektrana Pljevlja mora biti ili trajno zatvorena ili naknadno opremljena kako bi ispunila Aneks V, dio II Direktive o industrijskim emisijama. Međutim, čak i s neizvjesnom i skupom rekonstrukcijom emisije ugljen-dioksida neće biti značajno smanjene, čime postrojenje ostaje neodrživo u kontekstu CBAM-a. Takođe, zbog starosti elektrane uspjeh rekonstrukcije je neizvjestan i pitanje je da li će Termoelektrana Pljevlja i poslije toga moći da radi u skladu sa graničnim vrijednostima iz Direktive o industrijskim emisijama i Zaključcima Evropske Unije. Termoelektrana Pljevlja godinama u kontinuitetu doprinosi značajnom zagađenju emisijama sumpor-dioksida, azotnih oksida i čestica prašine, što ozbiljno ugrožava zdravlje lokalnog stanovništva, a osim ekoloških problema i ekonomska isplativost postrojenja biće sve manja zbog povećanja troškova emisija ugljen-dioksida i CBAM-a (za šta može nastupiti obaveza već od 2026. godine).

Primjedba/predlog/sugestija 11: U Nacionalnom energetskom i klimatskom planu Crne Gore neophodno je predvidjeti period provođenja pravedne tranzicije za grad Pljevlja, način provođenja i procjenu koštanja tog zahtjevnog procesa.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 11: Imajući u vidu da je ovaj strateški dokument u dobroj mjeri usmjeren na budući rad Termoelektrane Pljevlja, koja treba da bude zatvorena, a što se povezuje sa oko 3.000 direktnih i indirektnih radnih mjesta, to se za stanovništvo Pljevalja pitanje pravedne tranzicije pokazuje od esencijalnog značaja. Međutim, dokument ne nudi bukvalno nijedan odgovor u pogledu provođenja pravedne tranzicije u Pljevljima, poput vremenskih rokova, načina provođenja ili cijene pravedne tranzicije. Smatramo da je neophodno da Nacionalni energetski i klimatski plan Crne Gore mora obuhvatiti odgovore na prednje navedena pitanja, pa je dokument potrebno dopuniti sa prednjim informacijama i procjenama.

Primjedba/predlog/sugestija 12: Neophodno je razmotriti isključenje mjere razvoja daljinskog grijanja u Pljevljima baziranog na uglju kao fosilnom gorivu i dodati mjeru razvoja daljinskog grijanja u Pljevljima iz održivih obnovljivih izvora energije, poput solara ili geotermalna, uz korišćenje efikasnih tehnologija, poput pumpi ili skladišta.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 12: Planirana rekonstrukcija Termoelektrane Pljevlja nema efekte na smanjenje CO₂, dok će sagorijevanje uglja u postrojenju nakon uvođenja CBAM i prilagođavanja sistemu uvećanja cijene CO₂ po toni emisija finansijski kritično opteretiti dalji rad Termoelektrane do eventualnog prestanka rada. Termoelektrana Pljevlja predviđena je i kao potencijalni

izvor toplote za grad Pljevlja, a sve prednje će ugroziti sistem daljinskog grijanja u razvoju, te se već sada mora predstaviti održiva alternativa i vremenski plan tranzicije za daljinsko grijanje sa uglja na održive obnovljive izvore energije uz prihvatljive tehnologije. Prednje posebno što postojeće rješenje o grijanju na ugalj iz Termoelektrane Pljevlja ne ispunjava standarde efikasnosti Evropske Unije, a postrojenje za namjenu grijanja nije ni ekonomski isplativo, jer ne koristi otpadnu toplinu, već neregulisano odvođenje toplote sa turbine (i umanjenu proizvodnju električne energije za 2 MW za potrebe grijanja, a sa umanjnjem proizvodnje od 27,5 odsto u 2030. godini i sve teže isplativu). Neisplativost glavnog sistema grijanja iz Termoelektrane Pljevlja rizikuje često angažovanje rezervnog kotla za grijanje, koje je planirano na mazut, što dodaje nova opterećenja emisijama CO₂ i kršenju propisa o zagađenju vazduha i Direktive o industrijskom zagađenju i energetske efikasnosti.

Primjedba/predlog/sugestija 13: Neophodno je razmotriti isključenje razvoja upotrebe novih fosilnih goriva, uključujući razvoj gasnih kombinovanih postrojenja za proizvodnju električne energije i grijanje, gasne transportne infrastrukture, novih skladišta, uključujući oslanjanje na Master plan za gasifikaciju iz 2017. godine, kao zastarjelog i neizvodljivog dokumenta.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 13: Crna Gora nema gasnih infrastruktura, što bi značilo ogromna i ekonomski neopravdana kreditna zaduženja za gasne elektrane, skladište i gasovod u iznosu od preko milijardu eura. Master Plan gasifikacije iz 2017. godine je već sada zastario dokument i bez ikakvog daljeg napretka u implementaciji. Evropska Komisija je nedavno predstavila cilj za smanjenje emisije gasova staklene bašte za 90 procenata do 2040. u poređenju sa 1990. godinom, dok bi sama gradnja elektrana/kombinovanih postrojenja i infrastrukture trajala pet do deset godina, zbog čega se operativni vijek od pet, ili maksimum 15 godina (do cilja 2050 i neto 0 emisija) ne može ekonomski opravdati. U isto vrijeme je preambiciozno govoriti o miješanju sa (zelenim) vodonikom za potrebe proizvodnje električne, a posebno toplotne energije, jer je teško očekivati da će ikada biti dostupno u takvim količinama na prihvatljivu cijenu, te je stoga znatno efikasnije koristiti obnovljive izvore energije i toplotne pumpe. Za potencirati je da sa gasnim elektranama ne ispunjavamo mjere energetske sigurnosti, već dobijamo dugogodišnju zavisnost od uvoznog gasa koju trenutno nemamo i još dodatno kreditnu zaduženost i „nasukanu“ investiciju. Vrijedi napomenuti i da je Prostorni plan Crne Gore do 2040. godine isključio razvoj LNG terminala u Baru, pa se ekonomske i procjene izvodljivosti u scenarijima Nacionalnog energetskog i klimatskog plana u tom smislu moraju uskladiti sa usvojenim prostorno planskim dokumentom.

Primjedba/predlog/sugestija 14: U Nacionalnom energetskom i klimatskom planu neophodno je revidirati ambiciozno projektovano smanjenje emisija iz sektora saobraćaja do 2030. i 2050. godine, posebno u dijelu elektro mobilnosti u WAM scenariju, a iz razloga nerealnog prikaza planiranog udjela ovog sektora i omogućavanja prolongiranja rada Termoelektrane Pljevlja, umjesto pravovremenog planiranja njenog zatvaranja.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 14: Predviđa se da će u sektoru saobraćaja doći do povećanja emisija do 2030. godine u odnosu na nivoe iz 2022. godine za 33,97 odsto, dok se predviđa povećanje emisija iz stambenog, poslovnog i sektora proizvodnje i upotrebe proizvoda za 15 odsto. Gledajući dalje u 2050. godinu projekcije s mjerama pokazuju kontinuirani rast emisija, što ukazuje da trenutne politike i mjere neće biti dovoljne da se suprotstave efektima društveno ekonomskog razvoja, ukoliko se na vrijeme ne isključi opcija rada Termoelektrane Pljevlja i planovi o razvoju gasnih infrastruktura u Crnoj Gori. Predložene mjere za sektor saobraćaja oslanjaju se gotovo isključivo na promociju električnih vozila, uz smanjenje emisija za gotovo 50 odsto do 2030. godine, što je izuzetno kratak period i planirane troškove od preko 350 miliona eura do 2030. godine, bez jasno definisanih izvora finansiranja. Realna platežna moć stanovništva i starost voznog parka, od preko 90 odsto vozila starijih od pet godina, ukazuju da je ovakav scenario teško ostvariv. Za ukazati je da nedostaju konkretne mjere za preusmjeravanje putnika i tereta na javni i željeznički prevoz, uz povećanje pješačkog, biciklističkog i romobilnog prevoza u gradovima i između naselja, što sve ugrožava ostvarenje ciljeva za saobraćaj i doprinos sektora smanjenju emisija i energetske efikasnosti. Imajući u vidu prednje navedeno predlaže se revidiranje ambiciozno postavljenih smanjenja emisija iz sektora saobraćaja.

Primjedba/predlog/sugestija 15: U Nacionalnom energetskom i klimatskom planu neophodno je u dijelu energetske efikasnosti dopuniti i revidirati mjere u oba scenarija, a koje se odnose na zgradarstvo, posebno uvođenjem obaveznog godišnjeg cilja za renoviranje najmanje tri odsto površine javnih zgrada i uključivanjem konkretnih mjera za smanjenje potrošnje energije u sektoru grijanja kroz zamjenu fosilnih

goriva održivim izvorima i efikasnim tehnologijama, kao što su solarna i geotermalna energija, elektrifikacija grijanja, skladištenje toplote.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 15: Nacrt nacionalnog energetskeg i klimatskog plana koristi zastarjeli cilj od jedan odsto renoviranja javnih zgrada, iako izmijenjena Direktiva o energetskeg efikasnosti zahtijeva najmanje tri odsto godišnje nakon 2024. godine. Takođe, kroz dubinske renovacije zgrada očekuje se smanjenje potrošnje biomase, što je dobar cilj s obzirom da se u sektoru grijanja koristi najviše primarna biomasa. Nedostatak zamjenskih mjera, kao što su veće uvođenje toplotnih pumpi ili solarne termalne energije, ugrožava ostvarenje cilja iz zakona o obnovljivim izvorima energije o godišnjem povećanju udjela za 1.3 procentna poena. Potrebno je jasno definisati mjere koje doprinose povećanju energetske efikasnosti i zamjeni fosilnih goriva u grijanju, kako bi se ispunili ciljevi i izbjegli dodatni rizici po energetske i klimatske politiku države.

Primjedba/predlog/sugestija 16: U Nacionalnom energetskeg i klimatskeg planu potrebno je opisati na koji način će biti smanjene emisije GHG vezane za usluge.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 16: U Nacrtu nacionalnog energetskeg i klimatskeg plana izostaju mjere u oblasti usluga, a veoma je važno opisati na koji način će biti smanjenje emisije GHG vezane za usluge. Ovo posebno kada se može očekivati njihov ozbiljan rast, a što proizilazi iz projekcija ekonomskog rasta zasnovanih očigledno na uslugama, prije svega u turističkom sektoru.

Primjedba/predlog/sugestija 17: U Nacionalnom energetskeg i klimatskeg planu potrebno je razmotriti isključenje ekološki i ekonomski neisplativih projekata razvoja velikih hidroelektrana u WAM scenariju, poput razvoja projekta HE Komarnica.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 17: U Nacrtu nacionalnog energetskeg i klimatskeg plana prikazuje se razvoj 171,9 MW kapaciteta HE Komarnica 2032. godine i 82 MW HE Kruševo 2033. godine. Crna Gora je sa 63,55 odsto učešća obnovljivih izvora energije na drugom mjestu (odmah poslije Albanije), pa ipak zabrinjava činjenica da 90 odsto ove energije dolazi iz hidroelektrana. Pretjerana zavisnost o jednom izvoru energije je u periodu od 2019–2022 godina, usljed ekstremnih suša, dovela do nestašice i rasta troškova za kupovinu uvozne energije. Planirana izgradnja HE Komarnica, ne samo da ozbiljno krši odredbe Bernske konvencije i Direktive Evropske Unije za zaštitu prirode, već je energetske i ekonomski neisplativa, sa troškovima od preko 300 miliona eura za projekat koji bi davao manje od dva odsto nacionalne proizvodnje električne energije. Stoga je neophodno razmotriti isključenje ekološki i ekonomski neisplativih projekata razvoja velikih hidroelektrana.

Primjedba/predlog/sugestija 18: Nacionalni energetske i klimatske plan potrebno je dopuniti ciljevima i stvarnim mjerama za smanjenje energetskeg siromaštva.

Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 18: U Nacrtu nacionalnog energetskeg i klimatskeg plana izostaju ciljevi i stvarne mjere u vezi smanjenja energetskeg siromaštva. Ovo značajno poglavlje je potrebno u potpunosti razraditi i upotpuniti sa relevantnim informacijama i pokazateljima, a koji će posebno uključivati ciljeve i realne mjere za smanjenje energetskeg siromaštva.

Ines Mrdović, NVO Akcija za socijalnu pravdu